

A TENGERPART

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik naponta a délutáni órákban.
Szerkesztőség és kiadóhivatal (telefon sz. 229)
Fiume, Gradinata del Sasso Bianco 3., I. em.
Nyomda telefonszáma (lapzártá előtt) 12.

Felelős szerkesztő:
MURAI JENŐ.

ELŐFIZETESI ÁR HELYBEN ÉS VIDEKEN:
Egész évre... 24 kor. — Negyed évre... 6 kor.
Fél évre... 12 kor. — Egy óra... 2 kor.
EGYES SZÁM ÁRA FIUMÉBAN 6 FILLER:
Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 60 fl.

A monarchia vörös könyve.

IV.

1914. augusztus 2-án di San Giuliano márkí átiratot intézett Méreyhez, amely kivonatban a következő:

Figyelembe kell vennünk, hogy a jelenlegi válság átmeneti, míg a hármasszövetség 12 évig kell, hogy tartson s megújítható legyen és kívánatos, sőt mondhatnám szükséges, hogy ez alatt a hosszú idő alatt Olaszország politikájában az osztrák-magyar monarchia politikája a balkáni kérdésekben, ugyanazonos legyen: kívánatos s épp ezért szükséges is, hogy diplomáciai tevékenységük teljes egyetértésben, a legteljesebb bizalommal s szívélyes kölcsönösségben bontakozhassék ki. Hogy ezt a célt elérjük, elengedhetetlen, hogy mi — a VII. cikkely értelmezése felől teljes megnyugvást szerezhessünk. Ennek szüksége még tisztább a jelenlegi krízisben, ha mi magunk a háboruban nem veszünk részt, mert, különösen a súlyosabb időkben, amikor a VII. cikkely alkalmazására valószínűbbnek látszik az alkalom, teljes megnyugvásunknak kell lennünk afelől, hogy értelmezése a VII. cikkely az osztrák-magyar monarchia, hogy szövetségeseink katonai tevékenységét diplomáciai magatartásunkkal folytatólag tisztán és elhatározóan támogathassunk.

Másfelől a VII. cikkelyre vonatkozó interpretálásunk feltételezése a mi diplomáciai magunk tartására nagyjelentőségű, önmagában nem elég ahhoz, hogy minden igen komoly okot kizárjon, amelyek bennünket legalább is a jelen pillanatban megakadályoznak abban, hogy a háboruban résztvegyünk.

A valóságban ez az általános forma nem ad tiszta és határozott megegyezést sem az adott esetben szóba kerülhető kompenzációk természetére és értékére nézve, sem azon arányra nézve, amelyben azok a mértéktelen áldozatokhoz és veszélyekhez állanak, amelyek nagyobbak, mint azok, amelyeknek szövetségeseink kiteszik magukat. Ez a súlyos különbség a veszélyek és az áldozatok közt egyrészt, az előnyök másrészt, éppen az az ok, amely megmagyarázza, miért akarta Ausztria-Magyarország a háborút, amelyet könnyen kikerülhetett volna, míg mi mindent megtettünk, ami hatalmunkban állott, hogy Európát ettől a rémes szerencsétlenségtől megkíméljük. Mégis reméljük, hogy a mi háborús részvételünk nélkül is megadódik az alkalom, hogy szövetségeseink meggyőződjenek a mi bensőséges, barátságos érzelmeinkről és mi ezért is számítunk arra a megegyezésre, ami kölcsönös érdekeinket összhangba hozza.

Mind ezek a mérlegelések, akármilyen komolyak legyenek is, nem akadályoznak meg abban, hogy kötelességünket teljesítsük, ha ezek a kötelességek fennállának, mivel azonban a „causa foederis“ a jelenlegi háborúra nem nyerhet alkalmazást, tegnap este a minisztertanács elhatározta a semlegességet azzal a fenntartással, hogy később szövetségeseink kívánságának inkább megfelelő határozatot hozzunk, ha ez kötelességünk leendő, vagy érdekeink ezt reánk ajánlatossá tennék.

Európa egyensúlya, az egyensúly a Balkánon és a tengeren, amely Olaszországot körülveszi, országunk elsőrangú érdeke s az ország semmiféle áldozattól sem riad vissza, ami érde-

keinek, egzisztenciájának megvédelmezésére kívánatos lehetne.

Attól a naptól kezdve, amikor hazám külügyi politikájának vezetését átvettem, tevékenységem egyik legfőbb célja volt Olaszország és Ausztria-Magyarország között a barátság köteleit egyre szorosabbra fűzni. E célért tovább dolgozom, minden fáradozásomat erre fordítom, mert ezt mind a két hatalom föltétlen érdekének tartom, hogy ezt elérjük, összhangba kell hozni ez országok érdekeit és megtalálni a kielégítést az egyiknek anélkül, hogy a másik károsuljon.

1914. augusztus 4-én Berchtold gróf a következő sürgönnyt intézte Méreyhez:

Amint ő Excellenciádnak kijelentette San Giuliano marquis, megbízatásához híven, nekem is kijelentette az olasz nagykövet, hogy Olaszország Albániát illetően hű marad Ausztria-Magyarországgal való megegyezéseivel, valamint a londoni konferencia határozataihoz, Olaszország semmikép sem akar abból a tényből hasznot húzni, hogy Ausztria-Magyarországnak jelenleg mást van a génybe véve. Mindebben, ami követezik, hasonló magatartást tanúsít.

1914. augusztus 23-án Berchtold gróf sürgönnyt intézett Macchiohoz, amely így hangzik: Felhatalmazom ő Excellenciádat, hogy a római kormánynak, egyidőben német kartársával,

kijelentse, hogy az olasz magyarázatot a VII. cikkben foglalt „dans les regims des balcons“ kifejezésre vonatkozóan, minden fenntartás nélkül elismerjük és pedig nemcsak a jelenlegi válság idejére, de a szerződés egész tartamára.

Ez a kijelentés magával hozza, hogy abban az esetben, ha a Balkánon ideiglenesen, vagy végérvényesen területet szerzünk, hajlandók vagyunk Olaszországgal tárgyalásba bocsátkozni a kompenzációt illetően.

Erre következett Macchio bárónak Berchtoldhoz intézett augusztus 25-iki távirata, amelynek szövege ez:

Mint hogy német kartársam oly utasítást kapott, amely felhatalmazza őt, hogy a VII. cikkben tartalmazott kijelentés olasz magyarázatához hozzájáruljon, ma mind a ketten külön-külön szóbelileg beleegyező nyilatkozatot tettünk San Giuliano marquisnak.

Amarquis láthatóan kellemesen volt általa értesülve, de úgy viselkedett, hogy a mai háberus idoban még nincs meg az alap egy tárgyalás elkezdéséhez.

En késznek nyilatkoztam mindenkor ilyen tárgyalást kezdeni, de megértettem azt, hogy ő még mindig várakozik.

(Folytatjuk.)

Véres harcok Galiciában.

A Szan mentén nagy csata fejlődött ki. - Orosz vereség a Pruth mentén. - Visszavert olasz támadások.

Az oroszok utolsó, kétségbeesett erőfeszítéssel igyekeznek galíciai offenzívánkat megállítani. Ugy a San-folyó mentén, mint a bukovinai határon minden tartaléknak harcra vetésével támadnak. Azonban sem a sienawai hídfőnél sem a Pruth mentén nem tudtak eredményt elérni. Sőt az utóbbi helyen, Vaskonc közelében véres fejjel menekülőket kellett 1800 fogoly, rettenetes sok halott és sebesült hátrahagyásával. Ha most Bukovina felől is megindul támadó akciónk,

akkor a kétoldalt szorító abroncsból a galíciai orosz seregek csak összemorzsolva kerülhetnek ki.

A délnyugati, olasz harcterről ma is csak kevés jelenteni valónk van. Néhány határmenti, általunk rég kiürített helységet az olaszok ellenállás nélkül megszállták. Ahol azonban első védővonalunkig jutottak, ott mindenütt eredményesen visszakergettük őket.

Mai távirataink a következők:

A Przemysl körülzáró vonalat szűkebbre vontuk.

— OLASZ KUDARCOK. —

OROSZ HADSZINTÉR:

A Lubaczowka alsó folyásánál éjjel egy erős támadást, amely kézítésára vezetett, visszavertünk. Az oroszoknak Sienawánál és ettől lefelé a Sanon megkísérelt átkelése már kezdetben kudarcot vallott. A Santól keletre a helyzet változatlan. Nehéz tüzéségünk a przemysl—grodeki vonalat Medykánál tűz alatt tartja. A hatodik hadtest csapatai a hó huszonhetedikén újabb nyolc ágyút kerítettek birtokukba. A Przemysl körülzáró vonalat a szövetséges csapatok északról és délről szűkebbre vonták. A Dnjeszter mentén és ettől délre a harcok tovább folynak. A Pruth-vonalán és Orosz-lengyelországban semmi különös nem történt.

OLASZ HADSZINTÉR :

Tirolban az olaszok a Folgaria Lavarone fensíkon levő erődeinket újból ágyútűz alá vették. Ellenséges osztagok bevonultak Cortinába, biztosító csapatok azonban már az első ágyulövésre megfutamodtak. A karinthiai határon semmi sem történt. A partvidéken az ellenség a Görztől északra elterülő magaslatokon nem folytatta támadásait. Járőreink könnyűszerrel meghiusították az Isonzón való átkelési kísérleteit.

A németek harcai.

BERLIN, máj. 31. A nagy főhadiszállás jelenti:

NYUGATI HADSZINTÉR :

A franciák az Yser-csatornától keletre éjjelkor megtámadták D'Houdt-tól északra levő hadállásainkat. A támadást az egész arcvonalon az ellenség súlyos veszteségei mellett visszavertük és négy különböző ezredhez tartozó zuávokat foglyul ejtettünk. A Labasse-csatorna és Arras között csak tüzéségi harcok folytak. A bethune-souhezi út mentén elfogtunk néhány tuat fekete franciát, akik egy kis erdőben rejtőzködtek. A harcaink mögött levő helységek bombázása, amint már megszoktuk, az ott visszamaradt francia asszonyok és gyermekek közül, akik honi rőghöz tapadnak, ismét ártatlan áldozatot követelt.

KELETI HADSZINTÉR :

Ilokynál, hatvan kilométernyire Libautól délkeleti irányban lovasságunk néhány ellenséges osztagot északi és északkeleti irányban visszavetett. A Dubissa mentén egy kisebb osztag Szawalyniky helységet meglepő orosz támadással szemben kénytelen volt feladni. Négy ágyu jutott az ellenség kezére. Beérkező erősítéseink visszafoglalták a falut és visszautították az ellenséget. Szawle környékén ellenséges támadókat visszautastítottunk. Az ellenség súlyos veszteségeket szenvedett.

DÉLKELETI HADSZINTÉR :

A Lubaczowka alsó folyásánál, Jaroslautól északkeletre, valamint a Stryj-vidéken levő német csapatok ellen intézett orosz támadások alkalmával az ellenség súlyos veszteségeket szenvedett.

Orosz vereség a Pruthnál.

BUDAPEST, máj. 31. Burdujeniből jelentik: Az oroszok Galiciából Bukovinába erősítéseket küldtek; azonban elkéstek eme intézkedésükkel. Hlimica és Vaszkoue irányában akarták kieroszakolni a Pruthon való átkelést. Véresen visszavertük őket, úgy hogy a megvert orosz csapatok rendetlen futásban menekültek. Sok halotton és sebesülten kívül 1800 foglyot is vesztek. A Pruth vizét az oroszok vére pirosra festette.

A TÖRÖK FŐHADISZÁLLÁS JELENTÉSE.

KONSTANTINÁPOLY, máj. 31. A főhadiszállás jelenti: A Dardanella-fronton Ariburnu mellett ma délelőtt csapataink szuronytámadással elfoglalták a centrumban levő megerősített ellenséges sáncállásoknak egy részét. Ezeket a sáncállásokat megerősítettük és felhasználjuk. Sedil-Bahnál jobbszárnyunk a legutóbbi két napon négyszáz méternyire nyomult előre a part felé, ellenséges szakaszba. Egyik repülőnk tegnap eredményesen bombázta a Sedil-Bahr melletti ellenséges állásokat. Azt az Agamenmon-típusú páncélost, amelyet tegnap megtörpedőztünk, Imbrosba vonszolták. A páncélos eltűnt. Nem lehet tudni, mi történt vele. A többi hadszíntéren nem történt jelentős esemény.

A SANMENTI HARCOK ÁLLÁSA.

BUDAPEST, máj. 31. A Pester Lloydnak jelentik a sajtóhadiszállásról: A jelek szerint nagy csata fejlődik ki a San mentén. Az osztrák-magyar-német csapatok északi frontját az oroszok ismételten megtámadták; összes támadásaikat azonban véresen visszavertük eddig. Ettől függetlenül Przemysl körül, különösen délről és északnyugatról egyre szűkül a gyűrű. Az oroszok többször próbálták átlépni a Sant, de dacára annak, hogy sok emberüket áldozták fel, még mindig a folyó jobb partján vannak. A német szövetségesünkkel harcoló kassai hadtest esütörtökön nyolc orosz ágyút zsákmányolt.

A HELYZET LEMBERGBEN.

STOCKHOLM, máj. 31. Lembergben óriási izgalom uralkodik az osztrák-magyar-

német offenzíva előrehaladása miatt. Orosz kereskedők áruikat elkotyavetyélik és elutaznak.

A TRÓNÖRÖKÖS A HARCTÉREN.

BÉCS, máj. 31. Károly Ferenc József trónörökös megtekintette a galíciai és lengyelországi harctereket és a Visztulától északra Vilmos vsászárt is meglátogatta hadiszállásán. Onnan Ferenc József királyhoz utazott Bécsbe jelentéstétel végett.

FELHÁBORÍTÓ OLASZ INTÉZKEDÉS.

CHIASSO, máj. 31. Az olasz kormány megtiltotta a magyarok, osztrákok és németek további elutazását. A kormány elrendelte, hogy mindezen külföldi alattvalókat koncentrációs táborokba tereljék. (Reméljük, hogy a mi részünkről sem fog elmaradni a megtorlás. — A szerk.)

DALMÁCIA MEGMOZDUL.

SPAIATO, máj. 31. Dalmácia minden részében nagy lelkesedéssel jelentkeznek önkéntesen férfiak az olaszok elleni harcra.

A MILANOI ZAVARGÁSOK.

CHIASSO, máj. 31. Milánóban tegnap nyugalom volt. Az ifogatások folytatódnak. A német konzulátust a csöcselék esütörtökön lerombolta.

NÉMETORSZÁG ÉS AZ UNIO.

BERLIN, máj. 31. Az Egyesült-Államoknak adott német válasz a Lusitania ügyben utal arra, hogy a Lusitania mint segéd-cirkáló szerepelt az angol admirális jégzekében, fedélzetén ágyúkkal volt felszerelve, municiót szállított, azért is sülyedt olyan gyorsan el. A németek tisztelik a semleges hajózást. A Lusitania felvett utasokat, no-

ha az amerikai törvény tiltja ezt a löszert szállító hajóknak. A német kormány a felsorolt tényeket az Egyesült-Államok figyelmébe ajánlja. A végleges állásfoglalás jogát fenntartja magának azon időre, mikor az Egyesült-Államok válasza megérkezik. Utal arra, hogy annak idején az amerikai közvetítő javaslatokat a német-angol háborúra nézve lefogadta, a javaslatban foglaltak megvalósítása azonban Anglia visszautasító magatartásán meghiusult.

AZ OSZTRÁK HADIKÖLCSÖN.

BÉCS, máj. 31. Az osztrák hadikölcsönre eddig két és fél milliárd koronát jegyeztek.

HIREK.**DISZTINGVÁLJUNK !**

Egy Magyarországot beutazó, semleges állambeli polgár valamelyik angol újságban beszámolt az itt szerzett impresszióiról s a többi közt azt írja: „hogy a magyarok nem viseltetnek ellenséges indulattal Angliával szemben: ellenkezőleg a magyarok mintha még most is, némi közösséget éreznének Angliával.”

Bocsánat, ez téves állítás, mert igaz, hogy köztünk elég angolmániában szenvedő egyént találhatunk, de ezeket a háboru teljesen kigyógyította e betegségekből. Azt senki sem tagadhatja, hogy mi — de más nemzetek fiai is — sokat tanultunk az angoloktól, első sorban megtanultunk tőlük okosan élni, lakásunkat higiénikusan berendezni, megtanultunk tőlük azonkívül sportolni, állatokat racionalisan tenyészteni... politikusaink pedig egyenesen imigyelték tőlük államformájukat, a magna charta liberatumot, de mindezek a dolgok most a háboru kitörése óta feledésbe mentek. Ha gyanítottuk volna, mennyi perfidiára képesek az angol államférfiak, úgy mi magyarok hamarabb kiábrándultunk volna Albion népéből s most, midőn kezdünk összehasonlításokat tenni az angolok és német közt, azt tapasztaljuk, hogy a németországi germán a legegyszerűbb lelkű népe aföldnek, mely különben is mindég kulturnemzet volt s melynek gész szellemi berendezkedése, irodalma óriás módjára kiemelkedő. A németek halmozták fel a legnagyobb szellemi kincseket s ebből táplálkozik a legtöbb nemzet.

Mi magyarok tudjuk legjobban, hogy mindaz a sok piszok, amit az aljas ententesajtó a németekre reá kenni igyekezik, csupa rágalom és előttünk a németek emberi tulajdonságai, még ebben az irtózatos harcban is, csak rokonszenvet kelthetnek, főleg ha látjuk az angoloknak a háboru során tanúsított gyűlölködő kegyetlenségeit, melyek ellen mi és német szövetségeseink még retorzióval sem élünk.

R. M.

— **A polgármester felhívása.** Corossacz Ferenc polgármester a következő felhívást intézte Fiume város lakosságához

Polgártársak! Felséges királyunk népeihez intézett proklamációjában fontos eseményt közöl: Olaszország, amelynek nemzetiségéhez való tartozásunkat nyelvünk és szokásaink alapján büszkén vallottuk, hazánk ellenségeihez csatlakozott.

Fiumeiek! Mi, akiket szeretett királyunk elődei évszázadokon át oltalomban részesítettek, fejezzük ki hálánkat azok iránt, akik évszázadokon át istápoló karjukat tartották felttünk, áldozzuk fel életünket és javainkat a haza oltárán.

A második hadikölcsön jegyzési határidejének meghosszabbítása folytán

jegyzéseket

a kibocsátásra kerülő

5 $\frac{1}{2}$ % és 6%-os adómentes állami járadékkölcsönre

(Hadi kölcsönre)

eredeti feltételek mellett elfogadunk. Tengerparti Bank és Takarékpénztár R. T. (Banca e Cassa di Risparmio pel Litorale). (Banka i Stediona za Primorje).

FIUME, Piazza Dante 6. szám.
Telefon 3-08.

SUŠAK, Hotel Continental.
Telefon 1-70.

SZOBÁK KIADÓK.

Két szépen berendezett szoba külön bejárattal, jutányosan kiadó. Cim: Via Carducci 12 sz., II. em. balra. Telef. 11-89.

Ládák kaphatók

minden nagyságában, olcsó áron. Cim: via G. Tartini 5 sz.

APOLLO-SZINHÁZ.

Via Aless. Volta 6. Igazgató Troppauer H.

Ma és mindennap:

:: Kezdeté pontosan este fél 9 órakor. ::

Nagy művész-esték a szerződöttetett elsőrangú attrakciók fellépésével.

Előadás után kedélyes együttlét előadásokkal és parkettáncul.

A legajánlatosabb fiumei szálló:

„Deák“ szálló

a Deák-korzón 2 percnire vasuti állomástól.

Kitűnő konyha és árnyas kert. Fajborok és kőbányai polgári sör.

Tulajdonos

Ederer-Burger Gyula.

Legbiztosabb és legmagasabb kamatozású értékpapír az új járadék!

HOTEL HUNGARIA

FIUME, DEÁK-FASOR 14. sz. (a pályaudvar közelében). Telefon 6-15.

Olcsó napi és hónapos szobák, kitűnő magyar és német konyha, magyar borok, Kőbányai sör.

Előfizetések és teljes ellátás mérsékelt áron!

Puschnik Ferenc tulajd.

Tekepálya bérbe adandó!

BONAVIA

elsőrangú szálloda és étterem
FIUME, Via Edm. de Amicis 4. sz.
(a város központjában).

Modern szobák vill. világítással. Hónapos szobák is bérelhetők.

Kitűnő magyar konyha. Előfizetések, valamint teljes ellátás megegyezés szerint.

Szíves pártfogást kér Paradaiser F. J. tulajd.

Tudja Ön már,
: hogy mi az :

ALGA?

Az ALGA egy kizárólag növényi nedvekből készülő gyógyszer, mely biztos eredménnyel használható csúfajdalmak, fejfájás, fogfájás, kellemetlen szájszag, nátha, gége és mellhurutok, gyomorgyengeség, hányás, tengeri betegség és ájulás ellen valamint használható a rossz levegőjű betegszobák levegőjének tisztántartására és bármely szoba levegőjének illatosítására.

Kapható kizárólag! **Budak D.** gyógyszerárában

VIALE DEAK — FIUME — VIALE DEAK

SCHON I. — Szépség és hajápolási terme — SCHÖN I.

Via Carducci 12, II. em.

A legújabb módszer szerint arc- kéz- ápolás (manicúr, villanyos arcmasszázs (vibrations massage) szemölcslevétel és arcban levő szőr eltávolítása, tyuk-szemvágás stb. Diszfésülések elvállaltatnak. Fésülések és hajmosások a rendelő lakásában is elvégeztetnek.

Telefon 11-89.

Első fiumei Beraktározási Vállalat

Telef. 13-02, Póstaftók 133.

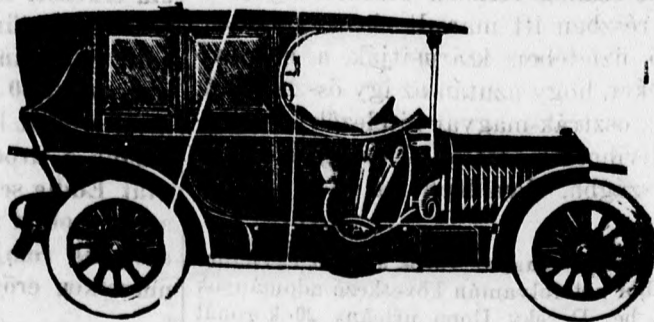
elvállalja butorok, árúk, ingóságok szakszerű beraktározását és bizományi eladását. **Bevonultaknak kedvezmény!** Felvételi irodák: **Altberger J.**, via Petrarca 6 és **Giovannini és Tsa.**, via Branchetta 2 szám.

Olcsó edényárusítás!

Mindenmü üveg és porcellán-árúk, lámpák, villanylámpák, képek-keretek!

Tükrök és Butorok szakszerű elcsomagolását olcsó áron elvállalja:

KORNICZAI G. Fiume
Via del Porto 1. (Telef. 13-16) a Nagyvásárcsarnok mellett.

Blažek K, és Társa
autogarage és javító műhely

Via Ciotta 5-7 - FIUME - Telef. 858 és 16-73

Automobilok, motociklik, kerékpárok és minden hazzávaló kellék eladása.